

GEDWONGEN OPGENOMEN MET EEN RECHTERLIJKE MACHTIGING (RM)

INHOUD

- Woord vooraf
- De Wet Bopz
- Wat is een rechterlijke machtiging (RM)?
- Wie mogen een RM aanvragen?
- Hoe gaat de aanvraag in zijn werk?
- Maximale duur en verlenging
- Een RM op eigen verzoek
- Wat zijn uw rechten bij een RM?
- Kunt u over uw eigen geld beschikken?
- Verlof en ontslag onder voorwaarden
- Wat kunt u doen om een RM op te heffen?
- Bij wie kunt u terecht met klachten?
- Samenvatting
- Andere folders
- Belangrijke adressen en telefoonnummers

WOORD VOORAF

De *Wet bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen (Wet Bopz)* regelt de rechten van cliënten die gedwongen zijn opgenomen. Deze folder gaat over de gedwongen opname met een rechterlijke machtiging, kortweg RM. U leest wat uw rechten zijn en waar u terecht kunt met klachten.

DE WET BOPZ

Volgens de Wet Bopz zijn er diverse vormen van gedwongen opname of gedwongen behandeling:

[INBEWARINGSTELLING \(IBS\)](#)

GGZ WNB

Geestelijke GezondheidsZorg Westelijk Noord-Brabant

Dit is een spoedprocedure. De burgemeester besluit tot acute opname van een paar dagen. De rechter bekijkt achteraf of alles volgens de regels is verlopen. Ook beslist de rechter over voortzetting van de inbewaringstelling. Een voortgezette IBS duurt drie weken.

RECHTERLIJKE MACHTIGING (RM)

Dit is een gedwongen opname op verzoek van partner, ouders, bepaalde familieleden, voogd of curator van de cliënt. De rechterlijke machtiging is geen spoedprocedure, zoals de IBS. Er wordt vooraf bekeken of iemand met een RM opgenomen moet worden.

RECHTERLIJKE MACHTIGING (RM) OP EIGEN VERZOEK

Een cliënt kan zelf ook vragen om een gedwongen opname via een rechterlijke machtiging.

VOORWAARDELIJKE MACHTIGING

Met een voorwaardelijke machtiging kan de cliënt een gedwongen opname voorkomen door zich aan bepaalde afspraken (voorwaarden) te houden.

Deze folder gaat over de RM en de RM op eigen verzoek.

WAT IS EEN RECHTERLIJKE MACHTIGING (RM)?

Met een RM kunt u tegen uw wil opgenomen worden in een psychiatrisch ziekenhuis. Dat kan alleen:

- als u aan een psychische stoornis lijdt en gevaar veroorzaakt voor uzelf, voor anderen of voor de algemene veiligheid;
- als dat gevaar voortkomt uit uw stoornis;
- als het gevaar niet buiten het ziekenhuis kan worden afgewend;
- als u niet opgenomen wilt worden en 12 jaar of ouder bent;
- (bij kinderen jonger dan 12 jaar) als de ouders (of wettelijke vertegenwoordigers) tegen opname zijn, of daarover van mening verschillen.

Soms wordt iemand eerst met een inbewaringstelling (IBS) gedwongen opgenomen. Tijdens de eerste weken kan blijken dat hij langer gedwongen opgenomen moet blijven. Dan dient een RM te worden aangevraagd. Deze procedure moet wel in gang gezet worden vóór het aflopen van de IBS.

GGZ WNB

Geestelijke GezondheidsZorg Westelijk Noord-Brabant

Een RM kan alleen door de rechter worden gegeven. De procedure loopt via een officier van justitie.

WIE MOGEN EEN RM AANVRAGEN?

Volgens de wet kunnen de volgende personen een verzoek tot RM aanvragen bij de officier van justitie:

- echtgenoot of levenspartner;
- ouders (tenzij ze uit de ouderlijke macht zijn gezet);
- meerderjarige bloedverwanten in de rechte lijn (grootouders, kinderen en kleinkinderen);
- bloedverwanten tot en met de tweede graad (tantes, ooms, broers en zussen);
- voogd of curator.

Ook de officier van justitie kan uit zichzelf de rechter om een RM verzoeken.

HOE GAAT DE AANVRAAG IN ZIJN WERK?

De officier van justitie krijgt een aanvraag binnen, bijvoorbeeld van uw familie. Vervolgens dient hij een verzoek tot RM in bij de rechter. Bij dat verzoek moet hij een geneeskundige verklaring voegen. Zo'n verklaring wordt opgesteld door een onafhankelijke psychiater, dus iemand die niet bij uw behandeling betrokken is. Uit deze verklaring moet blijken dat de RM nodig is.

Voordat de rechter een beslissing neemt, gaat hij eerst praten met u en anderen, zoals vroegere hulpverleners en familieleden. U krijgt een gratis advocaat toegewezen via de Raad voor de Rechtsbijstand. Als de rechter heeft besloten dat een RM noodzakelijk is, kunt u daar niet tegen in hoger beroep gaan.

Binnen veertien dagen na de uitspraak van de rechter moet u zijn opgenomen. Bent u dan nog niet opgenomen, dan vervalt de RM.

MAXIMALE DUUR EN VERLENGING

De maximale duur van een RM is de eerste keer een halfjaar. De rechter kan bepalen dat deze termijn korter is.

GGZ WNB

Geestelijke GezondheidsZorg Westelijk Noord-Brabant

Uw psychiater kan van oordeel zijn dat u langer opgenomen moet blijven dan een halfjaar. Dan vraagt hij een onafhankelijke psychiater (iemand die niet bij uw behandeling betrokken is) om een geneeskundige verklaring op te stellen. Uit deze verklaring moet blijken dat verlenging nodig is. De verklaring wordt ondertekend door de geneesheer-directeur/eerste geneeskundige van GGZ WNB.

De rechter bekijkt de geneeskundige verklaring en het behandelingsplan. Ook moet hij een gesprek hebben met u. U krijgt hierbij weer gratis hulp van een advocaat. Die neemt zelf contact met u op. Vervolgens beoordeelt de rechter of verlenging van de RM noodzakelijk is. De verlenging kan maximaal een jaar duren.

Een verlenging kan telkens opnieuw worden aangevraagd. Als u vijf jaren achtereen opgenomen bent geweest, kan de rechter een verlenging steeds voor twee jaar afgeven, maar dat hoeft niet.

U kunt ook zelf om een RM vragen, in overleg met uw behandelend psychiater en de officier van justitie. Dat kan als u zelf vindt dat u gevaar veroorzaakt, en als u denkt dat een opname dat kan voorkomen.

Het psychiatrisch ziekenhuis waar u onder behandeling bent, moet zich bereid verklaren u op te nemen.

Uw eigen psychiater maakt samen met u een behandelingsplan. Een onafhankelijke psychiater (die niet bij de behandeling betrokken is) stelt een geneeskundige verklaring op. Het behandelingsplan en de geneeskundige verklaring gaan naar de officier van justitie. Deze dient een verzoek tot RM in bij de rechter.

Wanneer u zelf een RM aanvraagt, is de procedure verder hetzelfde als bij een gewone RM. De rechter bekijkt of u gevaar veroorzaakt en of het gevaar alleen in een psychiatrisch ziekenhuis kan worden afgewend.

De RM op eigen verzoek duurt minimaal een halfjaar en maximaal een jaar. In die periode kunt u het ziekenhuis niet zomaar verlaten.

Na de periode van de RM kunt u vrijwillig blijven. Als u niet vrijwillig wilt blijven, maar uw psychiater vindt verdere behandeling en verblijf wél nodig, kan hij een gewone RM aanvragen.

WAT ZIJN UW RECHTEN BIJ EEN RM?

GGZ WNB

Geestelijke GezondheidsZorg Westelijk Noord-Brabant

Wanneer u met een RM bent opgenomen, heeft dat een aantal gevolgen:

- Het belangrijkste is dat u GGZ WNB niet zomaar mag verlaten. Dat mag alleen met toestemming van de eerste geneeskundige/geneesheer-directeur. U krijgt dan verlof of ontslag onder voorwaarden.
- Als u GGZ WNB zonder toestemming verlaat, of als u zich niet aan de voorwaarden houdt, dan kan de politie u terughalen.
- In acute noodsituaties kan uw hulpverlener u dwingen om bijvoorbeeld medicijnen in te nemen. U kunt ook tegen uw wil gesepareerd (afgezonderd) worden. Dwangbehandeling of toepassing van middelen of maatregelen mag alleen in uitzonderingsgevallen. Meer daarover leest u in de folder *Middelen of maatregelen in noodsituaties/Dwangbehandeling*. Die folder kunt u op de afdeling krijgen.

Verder houdt u in principe alle rechten die andere cliënten ook hebben. U kunt bezoek ontvangen, kranten en tijdschriften lezen, telefoneren, enzovoort. Wel kan de arts u bepaalde dingen verbieden. Dat kan om de volgende redenen:

ALS U DINGEN DOET DIE UW GEZONDHEID SCHADEN.

De arts vertelt u dan waarom u iets niet mag. Een voorbeeld: Een voorbeeld: u bent opgenomen omdat u ernstig aan de drank was en daardoor alles kort en klein sloeg. U hebt zich via de post een fles jenever laten sturen. De psychiater verbiedt u nog langer dit soort pakketjes te ontvangen, omdat hij vindt dat uw behandeling geen zin heeft als u blijft drinken.

OM STRAFBARE FEITEN TE VOORKOMEN.

U mag bijvoorbeeld geen wapens of drugs laten meebrengen door bezoek. Daarom kan de psychiater verbieden dat u bepaald bezoek ontvangt.

Een aantal rechten houdt u altijd. U mag altijd contact hebben met:

- uw advocaat;
- de patiëntenvertrouwenspersoon;
- de geneesheer-directeur van GGZ WNB;
- de eerste geneeskundige;
- de klachtencommissie;
- de officier van justitie;

- de inspecteur van de gezondheidszorg;
- de rechter.

KUNT U OVER UW EIGEN GELD BESCHIKKEN?

Als u met een RM bent opgenomen, kunt u over uw eigen geld beschikken. U mag ook uw eigendommen beheren en bijvoorbeeld stemmen. In officiële termen heet dit handelingsbekwaam. Er zijn echter twee situaties waarin u niet over uw eigen geld kunt beschikken, namelijk bij:

ONDERBEWINDSTELLING

Dit betekent dat u uw geld niet mag beheren. De kantonrechter wijst iemand aan die uw geld voor u beheert. Dit is de bewindvoerder; meestal iemand die u goed kent. U hebt zijn toestemming nodig als u bijvoorbeeld dure dingen wilt kopen, of een hypotheek op uw huis wilt nemen.

ONDERCURATELESTELLING

Curatele gaat verder dan onderbewindstelling. U mag uw geld én uw goederen (bijvoorbeeld een huis) niet beheren. U bent dan handelingsonbekwaam. Voor al uw handelingen hebt u toestemming van de curator nodig, dus ook voor niet-financiële zaken. De rechter wijst een curator en een toeziend curator aan.

Meer informatie over onderbewindstelling en ondercuratelestelling vindt u in de brochure *Curatele, bewind en mentorschap* van het Ministerie van Justitie. Deze folder kan worden aangevraagd bij Postbus 51.

VERLOF EN ONTSLAG ONDER VOORWAARDEN

U kunt alleen met verlof gaan, wanneer u toestemming hebt van uw behandelaar bij kort verlof en de eerste geneeskundige bij lang verlof. Aan dit verlof zijn soms voorwaarden verbonden, bijvoorbeeld dat u uw medicijnen inneemt. Wanneer het niet goed met u gaat, kan het verlof weer worden ingetrokken.

Een goed verlopen verlof kan een reden zijn om de RM op te heffen.

Als het gevaar dat door uw psychische stoornis werd veroorzaakt, is verminderd, kan de eerste geneeskundige/geneesheer-directeur u ontslag onder voorwaarden verlenen. Ontslag

onder voorwaarden betekent dat u naar huis mag, maar zich wel aan bepaalde voorwaarden (afspraken) moet houden. Die afspraken kunnen gaan over nazorg of toezicht. Neemt het gevaar toch weer toe, dan wordt het ontslag onder voorwaarden weer ingetrokken.

Gaat alles goed, dan kan de RM worden opgeheven.

WAT KUNT U DOEN OM EEN RM OP TE HEFFEN?

Er kunnen verschillende redenen zijn waarom u de RM wilt laten opheffen:

- U vindt dat u voldoende genezen bent om GGZ WNB te verlaten.
- U wilt uw behandeling vrijwillig voortzetten.
- U vindt dat u ten onrechte met een RM bent opgenomen, omdat u helemaal geen gevaar veroorzaakt.

Het verzoek om opheffing van de RM moet ingediend worden bij de geneesheer-directeur van GGZ WNB. De volgende mensen kunnen zo'n verzoek indienen:

- uzelf;
- uw echtgenoot;
- uw bloedverwanten (dezelfde die ook een RM kunnen aanvragen);
- de inspecteur voor de gezondheidszorg.

Wanneer de geneesheer-directeur dit verzoek afwijst, kunt u naar de rechter stappen. Dat doet u via de officier van justitie. U hebt dan recht op gratis rechtsbijstand van een advocaat. Voordat de rechter een besluit neemt, zal hij met u praten.

BIJ WIE KUNT U TERECHT MET KLACHTEN?

Elk ziekenhuis heeft een klachtencommissie en een klachtenregeling. Tijdens uw behandeling kunt u klachten indienen over besluiten en over gedrag van medewerkers van GGZ WNB.

Als u wordt opgenomen, geldt ook de Bopz-klachtenregeling. Zie de folder *Klachtenbehandeling voor cliënten*.

U kunt uw klacht sturen naar: Secretariaat Klachtencommissie GGZ WNB, Postbus 371, 4600 AJ Bergen op Zoom.

GGZ WNB

Geestelijke GezondheidsZorg Westelijk Noord-Brabant

Vaak helpt een gesprek met de medewerkers van de afdeling waar u behandeld wordt. U kunt dit alleen doen, of samen met iemand die u vertrouwt. U kunt altijd de steun vragen van de patiëntenvertrouwenspersoon. Die is in dienst van een aparte stichting en dus onafhankelijk van GGZ WNB. Hij kan u informeren over de klachtenregeling. Ook kan hij u helpen bij het indienen van een klacht.

U kunt ook een klacht indienen buiten het ziekenhuis, bijvoorbeeld bij de officier van justitie en de inspecteur van de gezondheidszorg. Dan kunt u een advocaat om hulp vragen. Dit is niet gratis. Ook hierover kan de patiëntenvertrouwenspersoon u adviseren.

SAMENVATTING

Een RM is een manier om u tegen uw wil in een psychiatrisch ziekenhuis op te nemen. Dit kan alleen als u lijdt aan een psychische stoornis en daardoor een gevaar bent voor uzelf, voor anderen of voor de algemene veiligheid. Bij een RM besluit een rechter *vooraf* of u opgenomen moet worden. U krijgt automatisch en gratis hulp van een advocaat.

Wanneer u met een RM bent opgenomen, heeft dit een aantal gevolgen:

- U mag GGZ WNB niet verlaten zonder toestemming.
- U kunt in noodgevallen gedwongen worden medicijnen in te nemen. Ook kunt u in noodgevallen in een separeerruimte geplaatst worden.
- U blijft uw eigen geld beheren, tenzij er sprake is van een onderbewindstelling of een ondercuratelestelling.

U mag de geneesheer-directeur altijd vragen om de RM op te heffen. Wil hij dit niet doen, dan kunt u de rechter verzoeken de RM op te heffen.

U kunt ook om verlof of ontslag onder voorwaarden vragen. Een goed verlopen verlof of ontslag onder voorwaarden kan een reden zijn de RM op te heffen.

Wanneer u klachten of problemen hebt, kunt u bij de patiëntenvertrouwenspersoon terecht.

ANDERE FOLDERS

De volgende folders zijn op de afdeling verkrijgbaar:

- Uw rechten als cliënt bij GGZ WNB
- Vrijwillig opgenomen

GGZ WNB

Geestelijke GezondheidsZorg Westelijk Noord-Brabant

- Gedwongen opgenomen met een inbewaringstelling (IBS)
- De voorwaardelijke machtiging; gedwongen behandeling buiten het psychiatrisch ziekenhuis
- Middelen of Maatregelen in noodsituaties / Dwangbehandeling
- Klachtenbehandeling voor cliënten
- Huisregels
- Afdelingsregels
- Cliëntenraad

BELANGRIJKE ADRESSEN EN TELEFOONNUMMERS

Patiëntenvertrouwenspersoon (pvp): (0164) 28 90 09

Cliëntenraad: (0164) 28 90 08

Familieraad: (0164) 28 98 55

Secretariaat Klachtencommissie Cliënten GGZ WNB

Postbus 371

4600 AJ Bergen op Zoom

(0164) 28 91 00

Aan de inhoud van deze folder kunnen geen rechten worden ontleend.